

36 935 **Voorstel van wet van de leden Keijzer, Claassen en Clemminck tot wijziging van de Huisvestingswet 2014 inzake het verbod op voorrang voor vergunninghouders (Wet nieuwe regels inzake huisvesting vergunninghouders)**

Nr. 6 **VERSLAG**
Vastgesteld 23 september 2026

De vaste commissie voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de initiatiefnemers op de gestelde vragen en de gemaakte opmerkingen afdoende zullen hebben geantwoord, acht de commissie de openbare behandeling van dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave	Blz.
I. Algemene toelichting	1
1. Inleiding	1
2. Hoofdpijnen van het voorstel	5
2.1. Samenhang andere maatregelen ten aanzien van asielmigratie en huisvesting vergunninghouders	6
2.2. Wijzigingen in de Huisvestingswet 2014	8
2.2.2. <i>Het verbod op voorrang</i>	8
2.3. Vormen van huisvesting/onderdak	8
2.3.1. <i>Mogelijkheden huisvesting voor vergunninghouder</i>	8
<u>Huisvesting in sociale huurwoningen</u>	8
<u>Huisvesting in particuliere woonruimte</u>	8
2.3.3. <i>Tijdelijke uitzondering op het verbod op voorrang voor vergunninghouders voor onzelfstandige woonruimte</i>	8
2.4. Reikwijdte van het voorstel	9
<i>Gemeenten</i>	9
<i>Aantallen met voorrang gehuisveste vergunninghouders</i>	9
3. Verhouding tot hoger recht	10
3.1. Recht op huisvesting (Grondwet en sociale grondrechten/EVRM)	10
3.3. Internationaal Verdrag inzake de	10

rechten van het kind (IVRK)	
4. Gevolgen (m.u.v. financiële gevolgen)	10
4.1. Gevolgen voor burgers	10
4.2. Gevolgen voor decentrale overheden	10
7. Financiële gevolgen	11
<i>Huurtoeslag</i>	11
<i>Kosten asielopvang</i>	11
8. Evaluatie	11
9. Advies en consultatie	11
9.3. Overige reacties	12
<i>9.3.2. Gevolgen van het wetsvoorstel</i>	12
<u>Uitstroom uit opvangcentra</u>	12

I. Algemene toelichting

1. Inleiding

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van het voorstel van wet van de leden Keijzer, Claassen en Clemminck tot wijziging van de Huisvestingswet 2014 inzake het verbod op voorrang voor vergunninghouders (Wet nieuwe regels inzake huisvesting vergunninghouders) en hebben hierbij nog enkele vragen en opmerkingen.

Deze leden hebben met belangstelling kennisgenomen van het advies van de tijdelijke commissie Grondrechten en Constitutionele toetsing en vragen de initiatiefnemers te reageren op het eerdere advies van deze commissie op het wetsvoorstel inzake het verbod op voorrang voor vergunninghouders (Kamerstuk 36831, nr. 6).

Zij hebben met belangstelling kennisgenomen van het advies van de Raad van State. Zij lezen in de reactie van de initiatiefnemers daarop dat zij een verbod op urgentie voor statushouders gerechtvaardigd achten in een situatie waarin schaarste op de woningmarkt noopt tot een zo gelijk mogelijke behandeling van woningzoekenden. De leden van de D66-fractie vragen de initiatiefnemers uiteen te zetten wat de gevolgen van dit standpunt zijn in de situatie dat zich geen schaarste op de woningmarkt voordoet. Leidt dit tot een noodzaak om het voorgestelde verbod in te trekken?

Deze leden lezen tevens dat de initiatiefnemers de positie van vergunninghouders onder andere vergelijken met de positie van arbeidsmigranten en jonge woningzoekenden. Kunnen de initiatiefnemers cijfermatig onderbouwen in welke mate deze groepen een vergelijkbare uitgangspositie hebben wat betreft inschrijftijd, inkomen, taalbeheersing, sociaal netwerk en huidige huisvesting?

Zij lezen dat de initiatiefnemers aangeven bereid te zijn te overwegen de implementatiefase te verlengen tot twee jaar en de uitzondering gedurende die periode ook van toepassing te laten zijn op zelfstandige woonruimte. Welke nieuwe feiten of omstandigheden geven aanleiding om dit te overwegen? Wat betekent deze bereidheid voor de eerdere onderbouwing dat een uitzondering van één jaar voor uitsluitend onzelfstandige woonruimte voldoende en proportioneel is?

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het initiatiefwetsvoorstel van de leden Keijzer, Claassen en Clemminck. Deze leden onderschrijven het doel van het wetsvoorstel: vergunninghouders krijgen op de woningmarkt dezelfde positie als andere woningzoekenden. Voor de leden van de VVD-fractie is het belangrijk dat er zo snel mogelijk een einde komt aan de voorrang voor vergunninghouders op sociale huurwoningen. Zij danken de initiatiefnemers voor hun inzet en hebben nog enkele vragen.

De leden van de VVD-fractie constateren dat de Afdeling advisering van de Raad van State kritisch heeft geadviseerd over het wetsvoorstel. Deze leden lezen in de reactie van de initiatiefnemers op het advies (Kamerstuk 36 935, nr. 4) dat de initiatiefnemers het voorstel naar aanleiding daarvan hebben aangepast, onder meer door gemeenten meer tijd te geven om hun beleid aan te passen. Kunnen de initiatiefnemers per onderdeel van het advies aangeven op welke wijze zij daaraan tegemoet zijn gekomen?

De leden van de PRO-fractie constateren dat het initiatiefwetsvoorstel van de Kamerleden Keijzer, Claassen en Clemminck bijna woord-voor-woord gelijkkluidend is aan het oorspronkelijke regeringsvoorstel van het kabinet-Schoof. Hierover hebben deze leden 18 december 2025 al een gedetailleerde schriftelijke inbreng geleverd.

Deze leden zien dan ook geen reden om nieuwe inbreng te leveren, en verwijzen naar hun inbreng over dat identieke wetsvoorstel, want hun kritiek is ongewijzigd. Een verbod op

voorrang voor vergunninghouders is een ineffectieve, door de Raad van State strijdig met de Grondwet geachte, symboolmaatregel, die de asielketen verder laat vastlopen, zonder de werkelijke oorzaak van de woningnood – het tekort aan betaalbare woningen – aan te pakken. Wel hebben zij nog één vraag: in de memorie van toelichting (bladzijde vier en vijf) van dit wetsvoorstel staat als beoogde inwerkingtredingsdatum 1 juli 2026, een datum die inmiddels in het verleden ligt. De leden van de PRO-fractie vragen de initiatiefnemers dit te verklaren, of dat dit erop wijst dat deze datum per abuis ongewijzigd is overgenomen uit het oorspronkelijke wetsvoorstel van het kabinet-Schoof.

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van het voorstel van wet van de leden Keijzer, Claassen en Clemminck tot wijziging van de Huisvestingswet 2014 inzake het verbod op voorrang voor vergunninghouders (Wet nieuwe regels inzake huisvesting vergunninghouders) en hebben geen vragen, aangezien het initiatiefwetsvoorstel inhoudelijk overeenkomt met een eerder regeringsvoorstel, waar de leden van de PVV-fractie schriftelijke inbreng over hebben geleverd ten behoeve van het verslag (Kamerstuk 36831, nr. 5).

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van het voorstel van wet van de leden Keijzer, Claassen en Clemminck tot wijziging van de Huisvestingswet 2014 inzake het verbod op voorrang voor vergunninghouders. Met het initiatiefwetsvoorstel wordt het voor gemeenten verboden om vergunninghouders voorrang te geven op een sociale huurwoning. Tegelijkertijd hebben gemeenten de wettelijke taakstelling om aandachtsgroepen, waaronder vergunninghouders, te huisvesten. Deze leden begrijpen en herkennen de brede maatschappelijke zorgen over situaties waarin vergunninghouders eerder een woning krijgen dan andere woningzoekenden die soms al jarenlang wachten. De voorrang voor vergunninghouders knelt in bepaalde gemeenten steeds meer. Tegelijkertijd zien de leden van de CDA-fractie niet hoe het invoeren van een verbod voor gemeenten, terwijl deze gemeenten de wettelijke opdracht hebben om vergunninghouders te huisvesten en er tegelijkertijd nog onvoldoende alternatieve huisvesting is, bijdraagt aan een oplossing. Op dit moment wordt meer dan 25 procent van de asielopvangplekken bezet door vergunninghouders. De doorstroom van vergunninghouders naar alternatieve huisvesting zou het opvangprobleem oplossen en de staat miljarden euro's besparen. Het invoeren van een verbod op de voorrang voor vergunninghouders terwijl gemeenten de wettelijke opdracht hebben vergunninghouders te huisvesten en terwijl er nog onvoldoende alternatieve huisvesting is, heeft directe negatieve effecten. Omdat vergunninghouders noodgedwongen in asielzoekerscentra (AZC's) zullen moeten blijven, zal de opvangketen onder nog meer druk komen te staan. Er zal meer belastinggeld uitgegeven moeten worden aan dure noodopvang in cruiseschepen en hotels. Noodopvang is drie keer zo duur als reguliere opvang en kostte in 2025 2,4 miljard euro. De voorrang van vergunninghouders op een sociale huurwoning knelt in gemeenten en er bestaan terechte maatschappelijke zorgen onder woningzoekenden die al jarenlang wachten op een woning. Dit probleem moet volgens deze leden integraal opgelost worden, waarbij ook aandacht is voor de druk in de opvangketen en de financieel onhoudbare uitgaven aan noodopvang. In de ogen van de leden van de CDA-fractie pak je deze problematiek aan door in te zetten op een lagere instroom van asielzoekers, het bouwen van meer woningen en de snelle realisatie van alternatieve huisvesting. De regering neemt maatregelen om de instroom te verlagen, en wat betreft deze leden zet de regering daarnaast ook in op het snel ontwikkelen van flexibele locaties voor tijdelijke woningen waar vergunninghouders, Oekraïners en Nederlanders die tijdelijke huisvesting nodig hebben samen terecht kunnen, als alternatief voor het gebruik van sociale huurwoningen. Zij wijzen er ten slotte op dat in het coalitieakkoord is afgesproken dat zodra deze alternatieve huisvesting er in voldoende mate

is, de mogelijkheid van voorrang voor statushouders in sociale huurwoningen niet langer wettelijk mogelijk zal zijn. De leden van de CDA-fractie hebben diverse vragen over dit initiatiefwetsvoorstel.

De leden van de BBB-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het initiatiefvoorstel van de leden Keijzer, Claassen en Clemminck tot wijziging van de Huisvestingswet 2014 inzake het verbod op voorrang voor vergunninghouders. Deze leden zijn het met de initiatiefnemers eens over het uitgangspunt dat schaarse sociale huurwoningen eerlijk verdeeld moeten worden en dat het enkele feit dat iemand vergunninghouder is geen grond voor voorrang zou moeten zijn. Zij zien dat het voorliggende initiatiefvoorstel voortbouwt op het eerder ingediende wetsvoorstel en dat de initiatiefnemers de praktische uitwerking op verschillende punten nader hebben ingevuld. De leden van de BBB-fractie hebben hierover nog enkele vragen.

De leden van de SGP-fractie hebben kennisgenomen van het voorliggende initiatiefwetsvoorstel. Deze leden danken de initiatiefnemers voor het werk dat zij hiervoor verricht hebben. Zij delen in grote lijnen de inzet van de initiatiefnemers zoals voorgesteld in het wetsvoorstel. Tegelijk zien de leden van de SGP-fractie ook nog enkele (praktische) bezwaren in het voorliggende wetsvoorstel. Deze leden hebben dan ook nog enkele vragen. Daarnaast wijzen zij, ten overvloede, op het feit dat een vrijwel vergelijkbaar wetsvoorstel in het recente verleden al is ingediend. De wetsgeschiedenis van dat, inmiddels ingetrokken, wetsvoorstel zullen de leden van de SGP-fractie betrekken bij hun afwegingen.

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het initiatiefwetsvoorstel nieuwe regels inzake huisvesting vergunninghouders en hebben vragen aan de initiatiefnemers.

Deze leden lezen dat dit wetsvoorstel eraan moet bijdragen dat de wachttijd voor woningzoekenden in de sociale huur wordt verlaagd. Kunnen de initiatiefnemers cijfermatig uiteenzetten hoeveel extra sociale huurwoningen door dit wetsvoorstel jaarlijks beschikbaar komen voor woningzoekenden die geen vergunninghouder zijn? Met hoeveel dagen, weken of maanden neemt de gemiddelde wachttijd voor deze woningzoekenden naar verwachting af? Zij hebben vragen over de proportionaliteit van het wetsvoorstel. Hebben de initiatiefnemers onderzocht of minder ingrijpende alternatieven mogelijk zijn, zoals landelijke voorwaarden of een maximumpercentage, waarmee gemeenten wel kunnen voldoen aan de huisvestingsopgave, maar reguliere woningzoekenden ook zicht blijven houden op een sociale huurwoning?

2. Hoofdpijnen van het voorstel

De leden van de D66-fractie vragen de initiatiefnemers de onderbouwing van de cijfers van 58.230 toegewezen sociale huurwoningen en 51.380 gebouwde sociale huurwoningen, zoals aangehaald in de reactie op het advies van de Raad van State, toe te lichten en de oorspronkelijke databronnen, definities en berekeningswijze te verstrekken. Gaat het in beide gevallen om dezelfde afbakening van de sociale huurvoorraad en dezelfde periode? Waarom vergelijken de initiatiefnemers het aantal toewijzingen aan een groep woningzoekenden met uitsluitend de nieuwbouw van sociale huurwoningen, terwijl sociale huurwoningen ook door verhuizing opnieuw beschikbaar komen? Kunnen zij aangeven welk aandeel van alle vrijgekomen sociale huurwoningen in dezelfde periode aan vergunninghouders is toegewezen?

De leden van de CDA-fractie constateren dat de Raad van State waarschuwt dat invoering van het verbod voordat de taakstelling is beëindigd, gemeenten in een structurele spagaat kan brengen. De leden vragen welke concrete alternatieven gemeenten op korte termijn hebben om aan de taakstelling te voldoen zonder gebruik te kunnen maken van voorrang voor vergunninghouders.

Deze leden constateren dat de Raad van State benadrukt dat het beperken van gemeentelijke beleidsvrijheid een zelfstandige en zwaarwegende rechtvaardiging vereist. Zij vragen welke concrete rechtvaardiging de initiatiefnemers hebben voor het specifiek beperken van deze bevoegdheid in dit wetsvoorstel.

De leden van de CDA-fractie constateren dat de Raad van State adviseert van het wetsvoorstel af te zien, omdat de Raad van State de noodzaak en proportionaliteit van het voorgestelde verbod onvoldoende onderbouwd acht. Deze leden vragen waarom de initiatiefnemers menen dat indiening van het wetsvoorstel alsnog verantwoord is, terwijl de Raad van State expliciet concludeert dat de motivering van noodzaak en proportionaliteit tekortschiet.

De leden van de CDA-fractie lezen dat de Raad van State aandacht vraagt voor de verhouding van het wetsvoorstel tot grondrechten, waaronder het recht op gelijke behandeling en het recht op huisvesting. Indien wordt gekozen voor invoering van een verbod op voorrang voor vergunninghouders, vragen deze leden hoe de initiatiefnemers waarborgen dat dit verbod in overeenstemming is met deze grondrechten. De leden van de CDA-fractie vragen op welke wijze is beoordeeld of het voorgestelde verbod voldoet aan de eisen van objectieve rechtvaardiging, geschiktheid en noodzakelijkheid.

Deze leden constateren dat met het voorgestelde verbod op voorrang voor vergunninghouders wordt beoogd effecten te bereiken in de verdeling van schaarse woonruimte. Zij vragen welke effecten de initiatiefnemers specifiek aan dit wetsvoorstel toeschrijven, onderscheiden van effecten die voortvloeien uit andere maatregelen of ontwikkelingen.

De leden van de CDA-fractie constateren dat wordt voorgesteld een verbod in te voeren op het verlenen van voorrang aan vergunninghouders bij de toewijzing van woonruimte. Indien wordt gekozen voor invoering van een dergelijk verbod, vragen deze leden hoe gemeenten in de praktijk moeten bepalen wanneer het verbod op voorrang van toepassing is bij concrete toewijzingssituaties, met name wanneer meerdere toewijzingscriteria gelijktijdig een rol spelen.

2.1 Samenhang andere maatregelen ten aanzien van asielmigratie en huisvesting vergunninghouders

De leden van de D66-fractie lezen dat dit wetsvoorstel volgens de initiatiefnemers moet worden gezien in samenhang met andere wetsvoorstellen. Deze leden lezen ook dat bij de fasering van de wet rekening wordt gehouden met effecten van de andere wetsvoorstellen. Zij vragen de initiatiefnemers daarom ook in te gaan op de verwachte effecten van de verschillende andere wetsvoorstellen tijdens de verschillende fases van deze wet.

De leden van de D66-fractie lezen dat de initiatiefnemers stellen dat de huidige asielinstroom de opvang- en migratieketen in Nederland onder druk zet en dat deze druk doorwerkt op de woningmarkt. Tegelijkertijd verwachten de initiatiefnemers dat de asielinstroom als gevolg van wet- en regelgeving zal afnemen. Daarnaast lijkt sinds de invoering van het Europese asiel- en migratiepact reeds sprake te zijn van een dalende trend in het aantal asielaanvragen in Nederland. Deze leden verzoeken de initiatiefnemers dan ook nader uiteen te zetten hoe zij deze ontwikkelingen wegen in licht van het wetsvoorstel. Op basis van welke gegevens en prognoses concluderen zij dat de asielinstroom dusdanig hoog is dat dit een significant effect heeft op de druk op de woningmarkt, welke moet worden weggenomen, terwijl zij tegelijkertijd verwachten dat de instroom zal dalen?

Zij lezen dat de voorbereidingsfase wordt beoogd te duren tot 1 juli 2026. In de tussentijd stellen de initiatiefnemers dat kan worden gewerkt aan het uitbreiden van de tijdelijke woningvoorraad en huisvesting van vergunninghouders. Gezien het feit dat de datum van 1 juli 2026 reeds verstreken is, vragen de leden van de D66-fractie de initiatiefnemers uiteen te zetten wat de nieuwe voorgestelde termijnen zijn van de verschillende faseringen in deze wet. Deze leden vragen aan welke concrete en meetbare voorwaarden volgens de initiatiefnemers moet worden voldaan voordat kan worden overgegaan naar de normalisatiefase waarin de tijdelijke uitzondering volledig vervalt. Welke indicatoren stellen de initiatiefnemers voor om deze voorwaarden aan te toetsen? Waarom wordt gekozen voor het verstrijken van een vaste termijn in plaats van het daadwerkelijk bereiken van deze voorwaarden? Wat gebeurt er wanneer aan het einde van de implementatiefase blijkt dat bijvoorbeeld onvoldoende alternatieve huisvesting beschikbaar is?

De leden van de BBB-fractie lezen dat de initiatiefnemers erkennen dat de voorgestelde alternatieve huisvestingsvormen in veel gevallen niet geschikt zijn voor gezinnen met kinderen. Waar verwachten de initiatiefnemers dat deze gezinnen na inwerkingtreding in de praktijk zullen worden gehuisvest wanneer zij geen voorrang meer krijgen en tegelijkertijd nauwelijks wachttijd hebben kunnen opbouwen?

De leden van de SGP-fractie constateren dat er diverse maatregelen worden voorgesteld om de huisvestingsmogelijkheden voor vergunninghouders te verbeteren. Deze huisvestingsopties moeten 'significant uitgebreid zijn'. Wanneer is dit bereikt? Hoeveel plekken moeten bijvoorbeeld gerealiseerd zijn in onzelfstandige woonruimten? Hoeveel plekken moeten er gerealiseerd zijn in 'opstartwoningen'? Hoeveel doorstroomlocaties moeten erbij gekomen zijn?

Daarnaast lezen deze leden dat de initiatiefnemers ervan uitgaan dat de huisvestingsbehoefte van vergunninghouders in de zeer nabije toekomst lager zal liggen, doordat de instroom daalt. Waar baseren de initiatiefnemers dit op?

Het wetsvoorstel valt in een aantal fases uiteen, waaronder bijvoorbeeld de implementatiefase, waarin uitzonderingen op het verbod op voorrang gelden, zo constateren de leden van de SGP-fractie. Is overwogen om deze fase langer te maken, en zo nee, waarom niet? Daarnaast vragen zij in algemene zin of het niet wenselijker is om het totale verbod op voorrang later in de tijd in te laten gaan, zodat eerst de condities waarin dat verbod mogelijk is, geregeld zijn.

De leden van de ChristenUnie-fractie lezen dat dit wetsvoorstel samenhangt met de Asielnoodmaatregelenwet. Hoe zien de initiatiefnemers de gevolgen van het verwerpen van de Asielnoodmaatregelenwet in de Eerste Kamer voor dit wetsvoorstel? Hoe zien de initiatiefnemers de gevolgen van het verwerpen, intrekken, wijzigen of vertraagd in werking treden van deze maatregelen voor de noodzaak, uitvoerbaarheid en proportionaliteit van dit wetsvoorstel? Behoeft dit wetsvoorstel in dat geval aanpassing? Zijn de initiatiefnemers bereid de inwerkingtreding afhankelijk te maken van de daadwerkelijke effecten van de samenhangende maatregelen, in plaats van de verwachte effecten daarvan?

Deze leden lezen dat dit wetsvoorstel samenhangt met een pakket van maatregelen voor de huisvesting, participatie en integratie van vergunninghouders. Zij vragen of dat pakket aan maatregelen voor de initiatiefnemers randvoorwaardelijk is om dit wetsvoorstel te laten ingaan. Op welke termijn verwachten de initiatiefnemers dat deze maatregelen voor de huisvesting, participatie en integratie van vergunninghouders daadwerkelijk geïmplementeerd kunnen worden? Hoe verhoudt die tijdlijn zich tot dit wetsvoorstel? Hoe willen de

initiatiefnemers voorkomen dat het wetsvoorstel vooruitloopt op beleid dat nog niet is gerealiseerd en het effect daarvan onzeker is?

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben vragen over het effect van dit wetsvoorstel op de participatie en integratie van vergunninghouders in de samenleving. Kunnen de initiatiefnemers uiteenzetten wat het effect van dit wetsvoorstel zal zijn op de participatie en integratie van vergunninghouders? Hoe reageren de initiatiefnemers op de zorg dat door vergunninghouders de toegang tot sociale huurwoningen te beperken zij minder goed participeren en integreren in de samenleving, doordat zij meer worden geïsoleerd, in plaats van deel te nemen aan de samenleving?

2.2 Wijzigingen in de Huisvestingswet 2014

2.2.2 Het verbod op voorrang

De leden van de D66-fractie vragen de initiatiefnemers uiteen te zetten welke alternatieven de initiatiefnemers hebben onderzocht, zoals een maximumpercentage of behoud van gemeentelijke beleidsruimte onder aanvullende voorwaarden. Waarom zijn deze alternatieven verworpen?

2.3 Vormen van huisvesting/onderdak

2.3.1 Mogelijkheden huisvesting voor vergunninghouder

Huisvesting in sociale huurwoningen

De leden van de ChristenUnie-fractie lezen dat de initiatiefnemers het niet aannemelijk achten dat vergunninghouders na invoering van het verbod rechtstreeks vanuit de opvang een sociale huurwoning zullen kunnen huren. Betekent dit dat langere opvangduur geen onbedoeld neveneffect is, maar een voorzienbaar en door de initiatiefnemers aanvaard gevolg van het voorstel? Hoeveel langer zullen vergunninghouders gemiddeld in de opvang verblijven? Wat is naar verwachting het verschil in wachttijd tussen een reguliere woningzoekende en een vergunninghouder die zich pas vanaf vergunningverlening kan inschrijven?

Huisvesting in particuliere woonruimte

De leden van de ChristenUnie-fractie lezen dat vergunninghouders in potentie sneller terechtkunnen in particuliere woonruimte, maar erkennen dat daarvoor een toereikend inkomen nodig is. Hoeveel vergunninghouders beschikken kort na vergunningverlening daadwerkelijk over een inkomen dat voldoet aan de inkomenseisen van particuliere verhuurders? Wat is in de verschillende regio's de beschikbaarheid van betaalbare particuliere huurwoningen en kamers?

2.3.3 Tijdelijke uitzondering op het verbod op voorrang voor vergunninghouders voor onzelfstandige woonruimte

De leden van de BBB-fractie lezen dat gedurende één jaar na inwerkingtreding een uitzondering blijft bestaan voor het met voorrang huisvesten van vergunninghouders in onzelfstandige woonruimte. De initiatiefnemers gaan ervan uit dat deze periode voldoende is om onzelfstandig wonen verder tot norm te maken en voldoende aanbod te realiseren. Op welke concrete aantallen en prognoses is de termijn van één jaar gebaseerd? Hoeveel aanvullende onzelfstandige woonplekken moeten gedurende deze periode worden gerealiseerd? Wat zijn de gevolgen wanneer deze capaciteit na één jaar niet beschikbaar blijkt te zijn?

De leden van de ChristenUnie-fractie lezen dat het wetsvoorstel een tijdelijke uitzondering beoogt op het verbod op voorrang voor vergunninghouders voor onzelfstandige woonruimte.

Deze leden lezen dat de initiatiefnemers een uitzondering van één jaar voorstellen, omdat die termijn aansluit bij de tijd die nodig wordt geacht om voldoende onzelfstandige woonruimte toe te voegen aan de woningvoorraad. Kunnen de initiatiefnemers uiteenzetten op basis van welke informatie zij deze termijn hebben gekozen, en op basis van welke informatie zij verwachten dat een jaar na inwerkingtreding van het wetsvoorstel er voldoende woningen aan de woningvoorraad zijn toegevoegd? Waarom hebben de initiatiefnemers ervoor gekozen dit alleen te laten gelden voor onzelfstandige woonruimtes? Kunnen de initiatiefnemers uiteenzetten op welke termijn zij verwachten dat er voldoende woonruimte, zowel zelfstandig als onzelfstandig, beschikbaar is zodat gemeenten kunnen voldoen aan de taakstelling uit de Vreemdelingenwet 2000? Staan de initiatiefnemers ervoor open om de voorwaarden en termijn van de uitzondering zodanig uit te breiden dat het verbod op voorrang aan vergunninghouders pas ingaat op het moment dat er zicht is op voldoende huisvesting voor vergunninghouders?

2.4 Reikwijdte van het voorstel

De leden van de SGP-fractie constateren dat de taakstelling voor het huisvesten van vergunninghouders blijft bestaan. De kans is aanzienlijk dat gemeenten, door het verbieden van urgentie voor deze groep, niet meer kunnen voldoen aan de taakstelling. Zeker gezien het feit dat ook met de mogelijkheid tot voorrang de taakstelling vaak niet wordt gehaald. Worden gemeenten hierdoor niet voor een onmogelijke opgave gesteld? Deze leden vragen of is overwogen om ook de taakstelling voor gemeenten te schrappen.

Gemeenten

De leden van de BBB-fractie constateren ten slotte dat het wetsvoorstel de voorrang wegens het zijn van vergunninghouder verbiedt, maar niet uitsluit dat gemeenten langs andere wegen beleid voeren waardoor vergunninghouders alsnog sneller aan woonruimte worden geholpen. Zijn de initiatiefnemers van mening dat de wet voldoende waarborgen bevat om te voorkomen dat het wettelijke verbod feitelijk wordt uitgehold? Zijn zij bereid de werking van het verbod expliciet te monitoren op constructies waarmee gemeenten of andere partijen de bedoeling van de wet ontwijken?

De leden van de ChristenUnie-fractie merken op dat dit voorstel een grote inbreuk doet op de beleidsvrijheid van gemeenten. Gemeenten hebben volgens de Huisvestingswet 2014 de taakstelling om verschillende groepen, waaronder vergunninghouders, te huisvesten. Achten de initiatiefnemers het gerechtvaardigd om hen de bevoegdheid af te nemen om hun woonruimteverdeling af te stemmen op lokale omstandigheden en maatschappelijke behoeften? Hoe verwachten zij dat gemeenten kunnen voldoen aan de taakstelling volgend uit de Vreemdelingenwet 2000, als de woningvoorraad nog niet zodanig is uitgebreid dat het huisvesten van vergunninghouders ook op andere manieren kan worden bereikt? Welke concrete instrumenten houden gemeenten over om tijdig aan de taakstelling te voldoen? Kunnen de initiatiefnemers per instrument aangeven hoeveel huisvestingsplaatsen daarmee realistisch beschikbaar komen, tegen welke kosten en binnen welke termijn?

Aantallen met voorrang gehuisveste vergunninghouders

De leden van de ChristenUnie-fractie lezen dat de initiatiefnemers enerzijds verwijzen naar cijfers waaruit volgt dat circa 7 procent van de vrijgekomen corporatiewoningen aan vergunninghouders wordt toegewezen en anderzijds naar een berekening waarin dit aandeel voor een beperktere vergelijkingsgroep op circa 32 procent wordt geschat. Kunnen zij nauwkeurig uiteenzetten waarom zij de tweede benadering geschikter achten? Is deze

berekening onafhankelijk gevalideerd? Welke woningtypen, regio's en huishoudens worden hierin wel en niet meegenomen? Welke betekenis kan aan deze percentages worden toegekend zolang onbekend is in hoeveel gevallen sprake was van voorrang op grond van het vergunninghouderschap?

3. Verhouding tot hoger recht

3.1 Recht op huisvesting (Grondwet en sociale grondrechten/EVRM)

De leden van de ChristenUnie-fractie lezen dat de initiatiefnemers het recht op huisvesting primair als een inspanningsverplichting beschouwen. Zij vragen welke concrete inspanning van de overheid tegenover het verbod op voorrang staat. Welke afdwingbare maatregelen garanderen dat vergunninghouders toegang houden tot adequate, betaalbare en passende huisvesting?

3.3 Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind (IVRK)

De leden van de D66-fractie lezen dat het voorgestelde verbod op urgentie ertoe kan leiden dat minderjarige kinderen langer verblijven in (nood)opvanglocaties. Dit kan gevolgen hebben voor hun veiligheid, gezondheid en ontwikkeling en daarmee raken aan de rechten van het kind, zoals beschermd in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK). Desondanks achten initiatiefnemers deze mogelijke negatieve gevolgen 'proportioneel' en 'aanvaardbaar' in het licht van hun doelstelling om de huidige voorrangregeling te wijzigen en de druk op de woningmarkt te verminderen. Deze leden verzoeken de initiatiefnemers in dat licht te reflecteren op de bevindingen van de Onderzoeksraad voor Veiligheid in het rapport 'Kinderen in Nood' van 21 september 2026 over de gevolgen van langdurig verblijf van kinderen in (nood)opvanglocaties. Hoe wegen initiatiefnemers de gevolgen van langdurig verblijf mee in de beoordeling van het wetsvoorstel? Kunnen zij daarnaast uiteenzetten welke negatieve gevolgen zij precies beschouwen als proportioneel en aanvaardbaar?

4. Gevolgen (m.u.v. financiële gevolgen)

4.1 Gevolgen voor burgers

De leden van de ChristenUnie-fractie lezen dat vergunninghouders over het algemeen nog niet bekend zijn met de wijze waarop ze een woning kunnen vinden en dat ze veelal niet de Nederlandse taal spreken. Dit maakt het lastiger voor vergunninghouders om een passende woonruimte te vinden, omdat ze meer op zichzelf aangewezen zijn. Hoe verhoudt deze kwetsbare positie op de woningmarkt zich tot het verbod op urgentie voor vergunninghouders?

4.2 Gevolgen voor decentrale overheden

De leden van de D66-fractie vragen hoe Gedeputeerde Staten volgens de initiatiefnemers zouden handelen wanneer een gemeente haar wettelijke taakstelling niet haalt omdat zij vergunninghouders niet langer met voorrang kan huisvesten? Kan in die situatie sprake zijn van taakverwaarlozing door de gemeente? Zo ja, welke maatregelen kunnen Gedeputeerde Staten bij indeplaatsstelling nemen die de gemeente zelf op grond van dit wetsvoorstel niet mag nemen? Wie draagt de financiële gevolgen wanneer een gemeente aantoonbaar onvoldoende mogelijkheden heeft om tegelijkertijd aan beide wettelijke kaders te voldoen?

De leden van de VVD-fractie vinden het van belang dat gemeenten de juiste voorbereiding treffen om zo snel mogelijk de regels in werking te laten treden. Deze leden lezen dat gemeenten een termijn van één jaar krijgen om hun beleid en hun huisvestingsverordening

aan te passen. Kunnen de initiatiefnemers toelichten hoe zij tot deze termijn zijn gekomen? Zij vragen in hoeverre de initiatiefnemers over deze termijn contact hebben gehad met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), met andere medeoverheden en met maatschappelijke partners, zoals woningcorporaties. Achten deze partijen de termijn van één jaar voldoende? Hoe zien de initiatiefnemers en de medeoverheden de relatie met de aanstaande bestuurlijke afspraken tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en het Interprovinciaal Overleg (IPO), de VNG en Aedes over alternatieve huisvesting, mede voor vergunninghouders? Kunnen de initiatiefnemers de reacties van deze partijen met de Kamer delen?

7. Financiële gevolgen

Huurtoeslag

De leden van de VVD-fractie vragen de initiatiefnemers naar de gevolgen van het wetsvoorstel voor de uitgaven aan huurtoeslag. Kunnen de initiatiefnemers aangeven welk effect zij verwachten op het aantal vergunninghouders dat huurtoeslag ontvangt en op de totale uitgaven aan huurtoeslag?

Kosten asielopvang

De leden van de CDA-fractie vragen de initiatiefnemers welk effect het verbod op voorrang van vergunninghouders zal hebben op de druk op de asielopvang en de noodzaak tot het inzetten van noodopvang. Daarnaast vragen deze leden op welke wijze de initiatiefnemers rekening hebben gehouden met nadelige financiële effecten voor de asielopvang.

Gezien de huidige druk op de opvangketen, zijn zij van mening dat de doorstroom van vergunninghouders naar alternatieve huisvesting bevorderd moet worden, om zo de opvangketen te ontlasten en onnodige uitgaven aan noodopvang tegen te gaan. De leden van de CDA-fractie vragen de initiatiefnemers om toe te lichten op welke wijze het verbod op voorrang voor vergunninghouders samen kan gaan met een constructieve integrale oplossing voor het ontlasten van de asielopvangketen en het vergroten van de woningvoorraad voor verschillende doelgroepen zoals starters en vergunninghouders.

8. Evaluatie

De leden van de D66-fractie vragen de initiatiefnemers waarom zij kiezen voor een eerste evaluatie vijf jaar na inwerkingtreding, terwijl de implementatiefase al na één jaar zou eindigen. Zijn de initiatiefnemers bereid voorafgaand aan het beëindigen van de implementatiefase te laten beoordelen wat de gevolgen zijn geweest voor de uitstroom uit de asielopvang, de huisvestingstaakstelling, de beschikbaarheid van alternatieve huisvesting, de inburgering en de positie van andere woningzoekenden? Waarom is niet voorzien in een wettelijke evaluatie of beslismoment voordat de tijdelijke uitzondering vervalt?

9. Advies en consultatie

De leden van de D66-fractie vragen de initiatiefnemers verder toe te lichten hoe dit initiatiefwetsvoorstel tot stand is gekomen. Hebben de initiatiefnemers na het indienen van hun initiatiefwetsvoorstel zelfstandig overleg gevoerd met de VNG, het IPO, het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) en andere uitvoeringsorganisaties? Zo ja, wat waren daarvan de uitkomsten en tot welke wijzigingen heeft dit overleg geleid? Zo nee, waarom achten de initiatiefnemers de consultatie van het eerdere regeringsvoorstel voldoende voor de beoordeling van dit initiatiefwetsvoorstel, mede gezien de sindsdien gewijzigde juridische en beleidsmatige context?

9.3 Overige reacties

9.3.2 Gevolgen van het wetsvoorstel

Uitstroom uit opvangcentra

De leden van de BBB-fractie vragen op welke wijze de naar verwachting jaarlijks circa 28.000 vergunninghouders uit kunnen stromen uit de asielopvang wanneer de reguliere sociale huurwoning voor een belangrijk deel van deze groep niet langer direct bereikbaar is? Kunnen de initiatiefnemers deze 28.000 uitsplitsen naar de verschillende huisvestingsvormen waarop zij rekenen?

Welk percentage van de vergunninghouders beschikt bij uitstroom uit het COA naar verwachting over een inkomen dat toereikend is om zelfstandig woonruimte in de particuliere huursector te huren? Op basis waarvan achten de initiatiefnemers particuliere huur een alternatief van betekenis wanneer een toereikend inkomen daarvoor een vereiste is?

De voorzitter van de commissie,
Bromet

De adjunct-griffier van de commissie,
Beekmans